

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

SESSION EXTRAORDINAIRE 2019

16 juillet 2019

PROPOSITION DE LOI

**visant à améliorer la protection
du congé de maternité des travailleuses
malades ou victimes d'accident**

(déposée par Mmes Evita Willaert
et Marie-Colline Leroy et consorts)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

BUITENGEWONE ZITTING 2019

16 juli 2019

WETSVOORSTEL

**houdende een betere bescherming van
het zwangerschapsverlof van werknemers
die ziek zijn of slachtoffer van een ongeval**

(ingediend door de dames Evita Willaert
en Marie-Colline Leroy c.s.)

SAMENVATTING

Actuellement, les jours d'incapacité de travail pour cause de maladie ou d'accident d'une travailleuse durant les 6 semaines qui précèdent l'accouchement sont convertis en congé de maternité prénatal et ne peuvent pas être reportés après le congé postnatal obligatoire. Contrairement à d'autres types de jours d'inactivités, ces jours d'incapacité ne sont pas assimilés à des périodes de travail mais à un congé prénatal effectif.

La présente proposition de loi vise dès lors à permettre l'assimilation des jours d'incapacité de travail survenant dans les six dernières semaines de la grossesse à des jours de travail effectivement prestés. Cela supprime toute différence de traitement entre les femmes ayant eu un grossesse difficile et celles ayant bénéficié d'une grossesse sans complications.

RÉSUMÉ

Thans worden de dagen arbeidsongeschiktheid wegens ziekte of een ongeval van een werknemster gedurende de zes weken die aan de bevalling voorafgaan, omgezet in prenataal moederschapsverlof en kunnen ze niet worden overgedragen tot na het verplicht postnataal verlof. In tegenstelling tot andere soorten dagen van inactiviteit worden deze dagen van arbeidsongeschiktheid niet gelijkgesteld met arbeidsperiodes maar met effectief prenataal verlof.

Dankzij dit wetsvoorstel zouden de dagen van arbeidsongeschiktheid gedurende de laatste zes weken van de zwangerschap worden gelijkgesteld met werkelijk gepresteerde werkdagen. Op die manier komt een einde aan het verschil in behandeling tussen vrouwen bij wie de zwangerschap moeilijk verliep en vrouwen die een zwangerschap zonder complicaties hebben gehad.

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	: Parti Socialiste
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
CD&V	: Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	: socialistische partij anders
cdH	: centre démocrate Humaniste
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	: Indépendant - Onafhankelijk

<i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i>		<i>Afkorting bij de numering van de publicaties:</i>	
DOC 55 0000/000	Document de la 55 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 55 0000/000	Parlementair document van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition reprend, en l'adaptant, le texte de la proposition DOC 54 3120/001.

Les articles 114 et 115 de la loi relative à l'assurance soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994 (ci-après "loi de 1994") et l'article 39 de la loi du 16 mars 1971 sur le travail (ci-après, "loi de 1971") contiennent les règles applicables au calcul des périodes de repos "prénatal" et "postnatal" et organisent les périodes de protection de la maternité. Ces dispositions prévoient un congé de maternité de 15 semaines, composé de 6 semaines de congé prénatal et de 9 semaines de congé postnatal.

Durant le congé prénatal, une distinction est opérée entre les périodes suivantes:

— une période de repos obligatoire d'une semaine avant la date présumée de l'accouchement;

— une période de repos facultatif de 5 semaines (7 en cas de naissances multiples); la travailleuse peut donc choisir de prendre ce congé, en totalité ou en partie, ou d'y renoncer.

Le congé prénatal peut être reporté, en totalité ou en partie, à l'issue des 9 semaines de congé postnatal, à la condition que la travailleuse ait continué à travailler à partir de la 6e semaine qui précède la date réelle de l'accouchement (article 39, alinéa 3, de la loi de 1971). Autrement dit, seuls les jours pendant lesquels la travailleuse a effectivement travaillé durant cette période pourront être reportés après le congé postnatal.

L'arrêté royal du 11 octobre 1991 prévoit que certains jours d'inactivité sont assimilés à des périodes de travail (par exemple: les périodes de vacances légales, les jours de petits chômages, etc.)¹.

Mais les périodes d'incapacité de travail pour cause de maladie ou d'accident ne sont pas concernées. Si, durant les six dernières semaines de sa grossesse, une femme ne peut plus travailler pour des raisons de santé ou suite à un accident, cette période sera automatiquement convertie en congé de maternité prénatal et ne pourra dès lors pas être reportée à l'issue des 9 semaines de congé postnatal. Seule consolation, sous certaines

¹ Arrêté royal du 11 octobre 1991 assimilant certaines périodes à des périodes de travail en vue de la prolongation de la période d'interruption du travail au-delà de la huitième semaine après l'accouchement, *M.B.* du 7 novembre 1991.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit voorstel neemt, met een aantal aanpassingen, de tekst over van voorstel DOC 54 3120/001.

De artikelen 114 en 115 van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994 (hierna "de wet van 1994") en artikel 39 van de arbeidswet van 16 maart 1971 (hierna "de wet van 1971") bevatten de regels voor de berekening van de periodes van voorbevallings- en nabevallingsrust en regelen tevens de periodes van moederschapsbescherming. Deze bepalingen voorzien in een moederschapsverlof van 15 weken, bestaande uit 6 weken prenataal verlof en 9 weken postnataal verlof.

Tijdens het prenataal verlof wordt een onderscheid gemaakt tussen de volgende periodes:

— een periode verplichte rust van één week vóór de vermoedelijke datum van de bevalling;

— een periode facultatieve rust van 5 weken (7 in geval van een meerling); de werkneemster heeft dus de keuze om dit verlof volledig of gedeeltelijk op te nemen, dan wel eraan te verzaken.

Het prenataal verlof kan volledig of gedeeltelijk worden overgedragen tot na de 9 weken postnataal verlof, op voorwaarde dat de werkneemster is blijven werken vanaf de zesde week vóór de werkelijke datum van de bevalling (artikel 39, derde lid, van de wet van 1971). Alleen de dagen waarop de werkneemster effectief heeft gewerkt tijdens deze periode, zijn dus overdraagbaar tot na het postnataal verlof.

Krachtens het koninklijk besluit van 11 oktober 1991 worden sommige dagen van inactiviteit gelijkgesteld met periodes van arbeid (bijvoorbeeld de periodes van jaarlijkse vakantie, de dagen van klein verlet enzovoort)¹.

De periodes van arbeidsongeschiktheid wegens ziekte of een ongeval worden echter niet gelijkgesteld. Wanneer een zwangere vrouw gedurende de laatste zes weken van haar zwangerschap niet meer kan werken om gezondheidsredenen, dan wel door een ongeval, wordt die periode automatisch omgezet in prenataal moederschapsverlof en kan ze derhalve niet worden aangewend ter verlenging van de negen weken

¹ Koninklijk besluit van 11 oktober 1991 tot gelijkstelling van sommige periodes met periodes van arbeid met het oog op de verlenging van de periode van arbeidsonderbreking na de achtste week na de bevalling, *Belgisch Staatsblad* van 7 november 1991.

conditions, l'article 114, alinéa 4, de la loi de 1994 prévoit qu'une femme en incapacité de travail durant toute la période de son congé prénatal peut bénéficier d'une semaine de congé postnatal supplémentaire, si elle en fait la demande.

Cette disposition est injuste et pénalise les femmes qui, indépendamment de leur volonté, sont contraintes d'arrêter de travailler plus tôt, pour leur santé et celle de leur enfant; leur congé postnatal étant, *de facto*, plus court que celui des femmes ayant eu une grossesse sans complications et qui ont fait usage de leur possibilité de travailler au-delà de la 6e semaine précédant l'accouchement. Elles ne bénéficient plus que des 9 semaines (ou dix semaines) de congé de maternité postnatal obligatoire.

Une pétition a recueilli en 2016 plus de 40 000 signatures et, récemment, une lettre ouverte signée par de nombreux acteurs tels que la Ligue des familles, le *Gezinsbond*, le *Vrouwenraad*, le Conseil des femmes francophones de Belgique, etc. a interpellé les responsables politiques sur le sujet². Ces deux initiatives soulignent les multiples conséquences négatives de ce dispositif, sur l'enfant et la mère, qui:

— pousse des femmes à refuser d'arrêter de travailler, contre l'avis médical, afin de ne pas entamer leur congé de maternité;

— repose sur une confusion entre l'objectif du congé de maternité (guidé par le souci d'assurer la protection de la maternité) et celui de l'incapacité de travail (congé de maladie);

— crée une discrimination entre les femmes ayant une grossesse à risque et celles bénéficiant d'une grossesse sans complications (10 semaines de congé de maternité postnatal contre 14);

— amène de très jeunes nourrissons à intégrer les milieux d'accueil, parfois avant même les premiers vaccins obligatoires et impose une séparation précoce à la mère;

— complique l'allaitement, voire mène à son arrêt prématuré, suite à la reprise du travail de 9 à 10 semaines après l'accouchement,

² "Lettre ouverte à Maggie De Block, Pour un congé de maternité plus juste", 6 mars 2018.

postnataal moederschapsverlof. Het enige positieve is dat artikel 114, vierde lid, van de wet van 1994 bepaalt dat een zwangere vrouw die tijdens de volledige periode van prenataal moederschapsverlof arbeidsongeschikt is, onder bepaalde voorwaarden aanspraak kan maken op één extra week postnataal moederschapsverlof, indien zij zulks aanvraagt.

Deze regeling is niet rechtvaardig en bestraft de vrouwen die ongewild eerder moeten stoppen met werken, voor hun eigen gezondheid of die van hun kind. Hun postnataal moederschapsverlof is *de facto* korter dan dat van de vrouwen die een probleemloze zwangerschap hebben gehad en die gebruik hebben gemaakt van de hen geboden mogelijkheid om aan de slag te blijven na de zesde week die aan de bevalling voorafgaat. Zij genieten immers nog slechts negen (respectievelijk tien) weken van verplicht postnataal moederschapsverlof.

In een petitie van 2016 die meer dan 40 000 keer werd ondertekend, en recent in een open brief aan minister De Block in naam van talloze actoren zoals de *Ligue des familles*, de *Gezinsbond*, de *Vrouwenraad*, de *Conseil des femmes francophones de Belgique* enzovoort, werden de beleidsmakers daarop aangesproken². Die beide initiatieven leggen de vinger op de vele negatieve gevolgen van die regeling voor moeder en kind, namelijk:

— ze zet zwangere vrouwen ertoe aan het medisch advies om te stoppen met werken naast zich neer te leggen, omdat zij willen beletten dat hun moederschapsverlof aanvangt;

— ze is gestoeld op een verwarring tussen de doelstelling van het moederschapsverlof (aangestuurd door de bekommerning om het moederschap te beschermen) en de doelstelling van de arbeidsongeschiktheid (ziekteverlof);

— ze stelt een verschil in behandeling in tussen de vrouwen met een risicozwangerschap en vrouwen met een probleemloze zwangerschap (de eerste categorie heeft tien weken postnataal moederschapsverlof, de tweede veertien weken);

— ze leidt ertoe dat zeer jonge zuigelingen naar opvangstructuren moeten worden gebracht, soms zelfs voordat hen de eerste verplichte vaccins worden toegediend, alsook dat de zuigelingen vroegtijdig van hun moeder moeten worden gescheiden;

— ze bemoeilijkt het geven van borstvoeding en leidt zelfs tot de vroegtijdige stopzetting ervan, omdat de moeder negen tot tien weken na de bevalling alweer aan de slag moet;

² "Lettre ouverte à Maggie De Block, Pour un congé de maternité plus juste", 6 maart 2018.

— génère des complications administratives pour la mère: en cas d'incapacité de travail pendant les 6 semaines précédant la date d'accouchement, l'employeur paie le salaire garanti; après l'accouchement, la travailleuse fournit à la mutuelle une attestation de naissance et celle-ci convertit la période d'incapacité en congé de maternité prénatal; la travailleuse rembourse alors son employeur du salaire garanti et doit le prouver à sa mutuelle; cette dernière régularise ensuite le dossier en indemnisant la salariée pour ce congé prénatal.

La présente proposition de loi vise dès lors à permettre à une travailleuse de reporter après son congé postnatal la totalité de la période durant laquelle elle a été incapable de travailler pour cause de maladie ou d'accident, survenue durant les 6 dernières semaines de sa grossesse, en ajoutant l'incapacité de travail aux périodes d'inactivités assimilées à des jours de travail effectifs durant le congé prénatal. Les femmes ayant eu une grossesse difficile et celles ayant bénéficié d'une grossesse sans complications seront ainsi traitées de façon équitable.

— ze bezorgt de moeder administratieve problemen: in geval van arbeidsongeschiktheid in de loop van de zes weken die aan de bevallingsdatum voorafgaan, betaalt de werkgever het gewaarborgd loon; na de bevalling bezorgt de werknemster een geboortecertificaat aan het ziekenfonds, dat de periode van arbeidsongeschiktheid omzet in postnataal moederschapsverlof. Vervolgens betaalt de werknemster haar werkgever het gewaarborgd loon terug en levert zij het bewijs van die terugbetaling aan het ziekenfonds, waarop het ziekenfonds het dossier regulariseert door de werknemster te vergoeden voor dat prenataal moederschapsverlof.

Dit wetsvoorstel beoogt dan ook dat een werknemster die in de laatste zes weken van haar zwangerschap wegens ziekte of een ongeval arbeidsongeschikt was, die arbeidsongeschiktheidsperiode integraal kan toevoegen aan haar postnataal verlof. Dat wordt bereikt door de periode van arbeidsonderbreking toe te voegen aan de niet gewerkte dagen tijdens het prenataal verlof die gelijkgesteld zijn met daadwerkelijk gewerkte dagen. Aldus worden zowel de vrouwen met een moeilijk zwangerschapsverloop als die met een probleemloze zwangerschap billijk behandeld.

Evita WILLAERT (Ecolo-Groen)
Marie-Colline LEROY (Ecolo-Groen)
Sarah SCHLITZ (Ecolo-Groen)
Kim BUYST (Ecolo-Groen)
Gilles VANDEN BURRE (Ecolo-Groen)
Wouter DE VRIENDT (Ecolo-Groen)
Barbara CREEMERS (Ecolo-Groen)
Séverine DE LAVELEYE (Ecolo-Groen)
Julie CHANSON (Ecolo-Groen)
Cécile THIBAUT (Ecolo-Groen)

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

À l'article 39 de la loi du 16 mars 1971 sur le travail, modifié en dernier lieu par la loi du 19 décembre 2018, les alinéas 4 et 5 sont abrogés.

Art. 3

À l'article 114 de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994, modifié en dernier lieu par la loi du 19 décembre 2018, l'alinéa 4 est abrogé.

Art. 4

L'article 1er de l'arrêté royal du 11 octobre 1991 assimilant certaines périodes à des périodes de travail en vue de la prolongation de la période d'interruption du travail au-delà de la huitième semaine après l'accouchement est complété par le 11° suivant:

"11° les jours durant lesquels la travailleuse est reconnue incapable de travailler en application de l'article 100, § 1er, de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994."

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 39 van de arbeidswet van 16 maart 1971, het laatst gewijzigd bij de wet van 19 december 2018, worden het vierde en het vijfde lid opgeheven.

Art. 3

In artikel 114 van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994 en het laatst gewijzigd bij de wet van 19 december 2018, wordt het vierde lid opgeheven.

Art. 4

Artikel 1 van het koninklijk besluit van 11 oktober 1991 tot gelijkstelling van sommige periodes met periodes van arbeid met het oog op de verlenging van de periode van arbeidsonderbreking na de achtste week na de bevalling, wordt aangevuld met een 11°, luidende:

"11° de dagen waarop de werkneemster, met toepassing van artikel 100, § 1, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994, als arbeidsongeschikt wordt erkend."

Art. 5

Le Roi peut modifier, abroger ou remplacer la disposition visée à l'article 4 de la présente loi.

12 juillet 2019

Art. 5

De Koning kan de in artikel 4 van deze wet bedoelde bepaling wijzigen, opheffen of vervangen.

12 juli 2019

Evita WILLAERT (Ecolo-Groen)
Marie-Colline LEROY (Ecolo-Groen)
Sarah SCHLITZ (Ecolo-Groen)
Kim BUYST (Ecolo-Groen)
Gilles VANDEN BURRE (Ecolo-Groen)
Wouter DE VRIENDT (Ecolo-Groen)
Barbara CREEMERS (Ecolo-Groen)
Séverine DE LAVELEYE (Ecolo-Groen)
Julie CHANSON (Ecolo-Groen)
Cécile THIBAUT (Ecolo-Groen)